

STEFAN BRIJS

De engelenmaker

Roman

Uitgeverij Atlas — Amsterdam/Antwerpen

© 2005 Stefan Brijs

ISBN 90 450 1384 3

Sommige inwoners van Wolfheim beweren nog altijd dat ze eerst het driestemmige gehuil van de baby's op de achterbank hadden gehoord en pas later het motorgeluid van de taxi zelf die het dorp binnenreed. Toen de taxi voor de oude dokterswoning aan de Napoleonstrasse 1 halt hield, stopten de vrouwen prompt met het vegen van de stoepen, kwamen de mannen met hun glas nog in de hand uit café Terminus, staakten de meisjes hun hinkelspel en liet op het dorpsplein lange Meekers zich de bal ontfutselen door de doof geboren Gunther Weber, die hem voorbij de achteromkijkende Seppe van de bakker in doel schoot. Dat was op 13 oktober 1984. Een zaterdagmiddag. In de kerktoren luidde op dat ogenblik de klok driemaal.

De passagier stapte uit de taxi en wat iedereen meteen opviel, was de vuurrode kleur van zijn haar en van zijn baard.

De diepgelovige Bernadette Liebknecht sloeg haastig een kruisteken en een paar huizen verder bracht de bejaarde Juliette Blérot de hand voor haar mond en mompelde: 'Mijn god, helemaal zijn vader.'

Drie maanden eerder waren de inwoners van het kleine Belgische dorp, dat vlak bij het drielandenpunt al zijn hele bestaan knel zat tussen de stevige dijnen van het Nederlandse Vaals en het Duitse Aken, op de hoogte gebracht van de terugkeer van Victor Hoppe. De magere klerk van notaris Renard uit Eupen was het vergeelde bordje ZU VERMIETEN voor de verkommerde villa komen weghalen en had Irma Nüssbaum die aan de overkant woonde, verteld dat Herr Doktor plannen had om naar Wolfheim terug te keren. Meer bijzonderheden had hij niet, zelfs een datum kon hij nog niet noemen.

Voor de dorpsbewoners was het een raadsel waarom Victor Hoppe na bijna twintig jaar naar Wolfheim terugkeerde. Het laatste wat iemand over hem had vernomen was dat hij in Bonn als arts werkte, maar die informatie stamde van heel wat jaren terug. Er werden dan ook allerlei redenen voor zijn komst verzonnen. De ene meende dat hij geen werk meer had, de andere hield het op zware schulden, Florent Keuning uit de Albertstrasse dacht dat hij alleen kwam om zijn huis op te knappen en te verkopen en Irma Nüssbaum suggereerde dat de dokter misschien een gezinnetje had gesticht en de drukte van de stad wilde ontvluchten. Daarmee zat zij in elk geval het dichtst bij de waarheid, hoewel ze achteraf grif toegaf dat het ook voor haar een schok was toen bleek dat Doktor Hoppe vader was van een misvormde drieling van slechts een paar weken oud.

Tot die nare ontdekking kwam lange Meekers al meteen die eerste middag. Toen de chauffeur van zijn taxi wegliep om Victor Hoppe te helpen bij het openen van het verroeste toegangshek sloop lange Meekers, aangetrokken door het aanhoudende gehuil, naar de auto en wierp een blik door het zijraampje. Van wat hij toen op de achterbank zag, schrok hij zo hevig dat hij ter plekke van zijn stokje ging en daarmee op slag de eerste patiënt werd van Doktor Hoppe, die de magere jongen met enkele klappen op zijn wang weer bij bewustzijn bracht. Lange Meekers opende daarop knipperend de ogen, keek in een flits van de dokter naar de auto, krabbelde snel overeind en spurtte vervolgens zonder eenmaal om te kijken terug naar zijn speelkameraden. Nog enigszins wankel sloeg hij aan de ene kant een arm om de brede schouders van zijn klasgenoot Robert Chevalier — zij zaten allebei in het vierde leerjaar — en legde aan de andere kant een hand op de linkerschouder van Julius Rosenboom, die drie jaar jonger en twee koppen kleiner was dan hij.

‘Wat heb je gezien, lange?’ vroeg Seppe van de bakker, die met de leren voetbal onder de arm schuin tegenover zijn makkers stond en zijn gezicht naar de dove Gunther Weber wendde zodat ook hij kon volgen wat er gezegd werd.

‘Ze...’ begon lange Meekers, maar hij ging niet verder en trok weer bleek weg.

‘Stel je niet aan!’ reageerde Robert Chevalier en hij gaf Meekers een por met zijn schouder. ‘Wat bedoel je met “ze”? Is het meer dan één baby?’

‘Drie. Het zijn er drie,’ antwoordde lange Meekers en hij stak evenveel magere vingers op.

‘Dwie-mweis-jes?’ vroeg Gunther met een vette grijns bij het zien van de opgestoken vingers.

‘Dat heb ik niet kunnen zien,’ zei lange Meekers. ‘Maar wat ik wel heb gezien...’ Hij bukte zich, keek even in de verte, waar Doktor Hoppe en de taxichauffeur op dat ogenblik de twee helften van het toegangshek openden, en wenkte zijn vier makkers dichterbij.

‘Hun hoofd...’ zei hij langzaam, ‘hun hoofd is gespleten.’ En met zijn gestrekte rechterhand trok hij in een snelle beweging een verticale streep van zijn voorhoofd, recht over zijn neus, tot aan de onderzijde van zijn kin.

‘Tsjak!’ zei hij daarbij.

Geschrokken deden Gunther en Seppe een pas naar achteren, terwijl Maurice en Julius naar het smalle hoofd van lange Meekers bleven kijken, als zou ook dat elk ogenblik in tweeën scheuren.

‘Ik zweer het je. Je kon zo tot achter in hun keel kijken. En ook, echt waar, ook kon je hun blote hersenen zien liggen.’

‘Hun-wá?’ vroeg Gunther.

‘Hun-her-se-nen!’ herhaalde lange Meekers en hij tikte met zijn wijsvinger op het voorhoofd van de dove jongen.

‘Bwèèèk!’ riep die uit.

‘Hoe zagen ze eruit?’ vroeg Robert.

‘Als een walnoot. Maar dan veel groter. En slijmeriger.’

‘Jeetje,’ zei Julius, die een rilling over zijn rug voelde lopen.

‘Als het raampje open was geweest,’ ging lange Meekers stoer verder en hij stak zijn arm naar voren, ‘had ik ze zo met mijn hand kunnen grijpen.’

De andere jongens volgden met open mond de beweging van zijn hand, die tot een klauw werd gevormd. Maar meteen daarop wees hij met diezelfde hand naar voren en stuurde zo alle blikken naar de taxi, zowat dertig meter verderop, waarvan Victor Hoppe het achterste portier opende. De dokter verdween half in de auto en kwam een paar tellen later opnieuw te voorschijn met een grote, donkerblauwe reiswieg, waaruit nog altijd een ontzettend gehuil opsteeg. Aan de twee hengsels droeg hij de wieg over het tuinpad de woning binnen, op de voet gevolgd door de taxichauffeur, die twee grote koffers meezeulde. Na een minuut of drie, waarin het op en rond het dorpsplein gonsde van de stemmen, kwam de chauffeur naar buiten, trok de voordeur achter zich dicht en haastte zich naar zijn auto om zichtbaar opgelucht weg te rijden.

In café Terminus voerde Jacques Meekers die middag het hoogste woord en gaf uitvoerig een beschrijving van wat zijn zoon had gezien, daarbij geen overdrijving schuwend. Vooral de oudere inwoners waren een en al oor en wisten te vertellen dat ook Victor Hoppe zelf een afwijking in zijn gezicht had.

‘Een hazenlip,’ verklaarde Otto Lelieux.

‘Zoals zijn vader,’ herinnerde Ernst Liebknecht zich. ‘Hij lijkt trouwens als twee druppels water op hem.’

‘Uit een roestige kraan, dan toch,’ lachte Wilfred Nüssbaum.

‘Heb je zijn haar gezien? En die baard? Zo rood als... als...’

‘Als het haar van de duivel!’ riep de aan één oog blinde Josef Zimmermann ineens uit, waarna het zeer stil werd in het café. Alle blikken waren op de oude man gericht, die waarschuwend één vinger in de lucht stak en zijn halfdrongen stem opnieuw liet klinken: ‘En hij heeft zijn wraakengelen meegebracht! Houd uw ogen open, want zij zullen toeslaan zodra ze de kans krijgen.’

Het was alsof zijn woorden iets hadden losgemaakt, want ineens begonnen ook bij anderen verhalen op te borrelen die de dokter in een kwaad daglicht stelden. Iedereen wist wel iets over hem of zijn ouders, en hoe later het die avond werd, hoe meer dingen er werden verteld die de meesten alleen van horen zeggen hadden, maar waarvan niemand de waarheid in twijfel trok.

‘Hij is opgegroeid in een gekkenhuis.’

‘Dat had hij van zijn moeder. Die is aan waanzin gestorven.’

‘Pastoor Kaisergruber heeft hem nog gedoopt. De jongen schreeuwde moord en brand.’

‘Naar het schijnt heeft zijn vader zich... je weet wel... aan de boom naast zijn huis.’

‘Zijn zoon was niet eens op zijn begrafenis.’

‘Daarna heeft niemand hem meer gezien.’

‘Het huis is maar één keer verhuurd geweest. Na drie weken waren de huurders alweer vertrokken.’

‘Klopgeesten. Dat zeiden ze. Voortdurend was er geklop.’

In de volgende weken vertoonde Doktor Hoppe zich met de regelmaat van een klok in het dorp. Elke maandag-, woensdag- en vrijdagochtend, om precies halfelf, volgde hij hetzelfde parcours dat hem van het

bankkantoor in de Galmeistrasse via de post in de Aachener Strasse naar de kruidenierswinkel van Martha Bollen tegenover het dorpsplein voerde. Met strakke pas en gebogen hoofd haastte hij zich van plek naar plek, alsof hij wist dat hij in de gaten werd gehouden en zo snel mogelijk weer thuis wilde zijn. Daardoor trok hij echter nog meer de aandacht en wie hem van ver zag aankomen, verliet meestal het trottoir en bleef hem vanaf de overkant van de straat nakijken tot hij uit het zicht verdween.

Zowel Martha Bollen als bankbediende Louis Denis en postbeambte Arthur Boulanger vertelden dat Doktor Hoppe een man van weinig woorden was. Hij scheen erg verlegen maar was niettemin altijd vriendelijk. ‘Guten Tag’, ‘Danke schön’ en ‘Auf Wiedersehen’ klonk het steeds en daarbij was elke keer zijn spraakstoornis te horen.

‘Hij slikt sommige klanken in,’ zei Louis Denis.

‘Hij praat erg nasaal,’ zei Martha, ‘en altijd op dezelfde saaie toon. En hij kijkt me nooit aan als hij iets zegt.’

Op de vaak gestelde vraag wat de dokter zoal kocht, gaf ze steeds hetzelfde antwoord: ‘De gewone dingen. Luiers, babyvoeding, melk, Bambix, waspoeder, tandpasta en meer van dat.’

Maar vervolgens boog ze ver over de toonbank naar voren, bracht haar hand half voor haar mond en ging op fluisterton verder: ‘Iedere keer koopt hij ook twee cassettes voor een polaroidcamera. Wie maakt er nu zoveel foto’s van zulke kinderen?’

De klanten in haar winkel reageerden meestal vol onbegrip en daarvan maakte Martha gebruik om ze nog dichterbij te wenken. Op een toon alsof het een vreselijke misdaad betrof besloot ze: ‘En hij betaalt steeds met briefjes van duizend frank.’

Over de herkomst van die biljetten wist Louis Denis dan weer te vertellen dat de dokter af en toe Duitse merken kwam wisselen voor

Belgisch geld. Een rekening had hij echter nog niet geopend. Hij moest al dat geld dus ergens in huis bewaren.

Omdat Doktor Hoppe geen moeite deed om patiënten aan te trekken en ook geen bordje met spreekuren aan het hek hing, besloten de inwoners dat hij vooralsnog kon leven van inkomsten die hij in het verleden had vergaard, waarmee dan ook. Toch leek het er in elk geval op dat het de bedoeling was om op een dag zijn beroep in het dorp uit te oefenen, want die eerste weken was er minstens driemaal een vrachtwagen uit Duitsland voor zijn woning gestopt om medische apparatuur af te leveren. In het huis aan de overkant had Irma Nüssbaum, half verscholen achter de gordijnen van het keukenraam, iedere keer het kenteken en het tijdstip genoteerd en aantekeningen gemaakt over de geleverde vracht. Sommige zaken had ze meteen herkend, zoals een onderzoektafel, een grote weegschaal en infuusstandaards, maar de meeste blankhouten kisten hielden hun inhoud verborgen en in haar verbeelding vulde ze die daarom met monitoren, microscopen, spiegels, maatbekers en proefbuizen. Na elke levering bracht ze uitvoerig verslag uit bij de andere vrouwen van het dorp en toen ze op een bitter koude ochtend ergens begin januari haar buurman in een witte doktersjas en met een stethoscoop om de hals de post uit de brievenbus zag halen, waarna hij omzichtig de straat in tuurde, verkondigde ze overal dat de praktijk van Doktor Hoppe officieel geopend was en dat hij vol ongeduld wachtte op zijn eerste patiënten.

Enkele dappere inwoners lieten zich ontvallen dat ze van plan waren om toch eens op consult te gaan, al was het dan louter om een glimp te kunnen opvangen van de kinderen. Die waren immers al die weken onzichtbaar gebleven en daardoor gestaag uitgegroeid tot een mysterie groter dan de Heilige Drievuldigheid. Maar een preek van pastoor Kaisergruber, die al bijna veertig jaar aan de parochie was verbonden, had

tijdens de eerstvolgende zondagsmis zelfs de laatste twijfelaars angst aangejaagd.

‘Weest gewaarschuwd, gelovigen!’ had hij met geheven vinger vanaf de kansel geroepen. ‘Weest gewaarschuwd, want de grote draak is geworpen, de oude slang, die Duivel en Satan heet, en de ganse wereld verleidt! Hij is, zeg ik u, hij is geworpen op de aarde, en zijn engelen zijn met hem geworpen!’

Daarna had de herder van het dorp een korte pauze ingelast, waarin hij zijn blik over zijn meer dan tweehonderd parochianen had laten gaan, en had toen, wijzend naar de eerste rij, waar de jongens van het dorp in hun keurigste pak en met gekamde haren naast elkaar zaten, met luide stem gewaarschuwd: ‘Weest bezonnen en waakzaam! De duivel, uw vijand, zwerft rond als een brullende leeuw, op zoek naar wie hij verslinden zal!’

En alle aanwezigen hadden gezien hoe tijdens die laatste woorden zijn trillende wijsvinger bij lange Meekers was blijven hangen, die bleek was weggetrokken en zich de volgende dagen niet meer op het dorpsplein had vertoond.